

14.01.2013

**Pöördumine Riigikogu, Vabariigi Valitsuse, Hasartmängumaksu Nõukogu ja Sotsiaalministeeriumi poole seoses Hasartmängumaksu Nõukogu otsusega nr.12, 17. detsember 2012**

Meie, allakirjutanud,

- palume Hasartmängumaksu Nõukogu ja Sotsiaalministeeriumi lühima võimaliku aja jooksul uuesti läbi vaadata 17. detsembri 2012 aasta otsus nr. 12 Sotsiaalministeeriumi 2013 aastaprojektide kohta;
- palume, et projektide hindajad edendaks läbivaatamisel taotlejatega dialoogi ja kaasaks meid otsustusprotsessi;
- soovime, et 2009. aasta rahastamise kontseptsioonist ja Praxise koostatud ühenduste rahastamise juhendmaterjalist lähtudes vaadataks üle hasartmängumaksu laekumistest toetuste taotlemise, andmise, kasutamise ning tagasinõudmise tingimused ja kord;
- toonitame ekspertide konsultatiivrühma loomise vajalikkust, mille üks ülesanne on aidata kaasa laste ja peredega seotud organisatsioonide ning nende tegevuste toetuste põhimõtete väljatöötamisele;
- soovime, et 2014. aasta hasartmängumaksust laekuvatest rahalistest vahenditest eraldataks Sotsiaalministeeriumi kaudu 30% toetuste kogumahust laste ja peredega seotud organisatsioonidele ja tegevusele.

Meie pöördumine arvestab ÜRO lapse õiguste konventsiooni põhimõtteid, Euroopa Liidu lapse õiguste strateegiat, laste ja perede arengukava 2012-2020, Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni, kodanikuühiskonna arengukava 2011-2014, Vabariigi Valitsuse 2009. aastal heakskiidetud kodanikeühenduste riigieelarvelise rahastamise korrastamise kontseptsiooni, rahvusvahelist ja siseriiklikku koostööd, omandatud teadmisi ja kujunenud praktikat.

Lapse õiguste edendamine ja kaitse on üks Euroopa Liidu põhieesmärke, mille tähendus on Lissaboni lepingu jõustudes veelgi kasvanud. EL-i toimimise lepingu artikli 3 lõikes 3 nõutakse selgesõnaliselt, et EL peab edendama lapse õiguste kaitset. Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2011-2015 rõhutab, et pere- ja rahvastikupoliitika eesmärk on luua Eestist peresõbralik riik, kus inimesed soovivad hea meelega lapsi saada ja kasvatada.

Juhime tähelepanu, et laste ja perede arengukava 2012-2020 elluviimise tõhusus nõuab eesmärkide saavutamiseks pikaajalist pühendumist ja stabiilset ning süsteemset tegevust ja partnerlust, mille tagab ainult strateegiliste partnerite võimekuse ning jätkusuutliku arengu järjepidev toetamine.

Rõhutame ennetustöö vajalikkust, arvestades, et see mõjutab kõigi Sotsiaalministeeriumi valdkondade (sotsiaalhoolekanne, tervis ja töö), aga ka mitme teise ministeeriumi haldusalasse ulatuvaid probleeme. Niisiis võib laste- ja perepoliitikasse tehtavate investeeringute arvelt hoida kokku paljudes teistes sektorites, seda nii tulevaste investeeringute (nt vanglate ehitus ja ülalpidamine) kui kulutuste (nt toimetulekutoetus, rehabilitatsioon) vähendamise kaudu.

Meie, allakirjutanud organisatsioonide, soov on strateegiliste partneritena arendada koostööd laste ja perede heaolu edendamiseks, aidata kaasa riiklikult püstitatud eesmärkide täitmisele. Sellest johtuvalt esitame omapoolsed seisukohad ja ettepanekud vastavalt Hasartmängumaksu Nõukogu 17.12.2012 langetatud otsusele Sotsiaalministeeriumi 2013. a aastaprojektide 2013 kohta. Peame kahetsusväärseks, et süsteemne, aastatepikkune töö ning jõupingutused laste ja perede heaolu,

hoolekande ning õiguste kaitse edendamisel on taas saanud tagasilöögi. Hasartmängumaksu Nõukogu otsusega eraldati Sotsiaalministeeriumi kaudu laste ja peredega seotud organisatsioonide aastaprojektidele vaid u 12% kogu aastatoetuste mahust. See on 46% vähem kui aastal 2012 (eraldus u 22% kogumahust) ning isegi vähem kui majanduskriisi algusaastatel (vt LISA 1). Kahetsusväärne on, et toetused partnerorganisatsioonidele kogumahus igal aastal järjekindlalt vähenevad. Palume põhjendust, millest on pidev drastiline langus tingitud.

Vabariigi Valitsuse 2009. a heaks kiidetud kodanikeühenduste riigieelarvelise rahastamise korrastamise kontseptsiooni eesmärk oli suurendada ühenduste rahastamise läbipaistvust, selgust ja avalike ressursside kasutamise tulemuslikkust vastavalt ühenduste rahastamise juhendmaterjalile Siseministeeriumi kaudu. Hoolimata õiguspärase ootuse printsiibist tuleb paraku tõdeda, et Hasartmängumaksu Nõukogu poolt koordineeritav kodanikuühenduste rahastamisprotsess ei täida eelnimetatud kriteeriume. Aastaprojektide menetlemine Sotsiaalministeeriumis ja Hasartmängumaksu Nõukogus on ühepoolne, pole partnereid kaasanud ega arvestanud organisatsioonide arengust ja tegevuskavadest lähtuvaid ettepanekuid ning vajadusi. Selgusetu on taotluste menetlus „Laste ja perede arengukava 2012-2020“ eesmärkide täitmise taustal. Protsessi läbipaistmatusest tingituna jäävad arusaamatuks aastaprojektide hindamise baaskriteeriumid ning põhjused, miks pole kaasatud organisatsioone lisainfo saamiseks.

Oleme seisukohal, et langetatud otsus on vastuolus Eesti huvide ja kodanikuühiskonna põhimõtete ja hea tavaga. Taolised poliitilised otsused piiravad huvigruppide ja nende huvidega seotud vabaiühenduste kaasatust, osalemist ennetustöös ja poliitika kujundamisel ning algatusi probleemide lahendamiseks. Riigi tasandil tingib nimetatud otsus ühiskonna tasakaalustavate jõudude passiivsuse ja organisatsiooniliste tegevuste seiskumise. See pidurdab nii siseriiklikku kui rahvusvahelist koostööd. Nii seab otsus löögi alla vabaiühenduste võimekuse ja jätkusuutlikkuse ning nende hääbudes ka kodanikuühiskonna panuse Eesti riigi strateegiliste eesmärkide saavutamiseks.

Oleme veendunud, et laste ja perede arengukava 2012-2020 rakendamises ja tegevuste korraldamises on vaja süsteemsust ja süsteemi tagamiseks stabiilsust, milles saavad riiklikule ja omavalitsustasandile abiks olla just kodanikuühendused ja eeskosteorganisatsioonid. Paraku on praktika sellega vastuolus. Seepärast palume leida parimad lahendused, tagamaks hästi toimivate ja end paljude aastate jooksul tõestanud vabaiühenduste toetamiseks.

**Pöördumine Riigikogu, Vabariigi Valitsuse, Hasartmängumaksu Nõukogu ja Sotsiaalministeeriumi poole seoses Hasartmängumaksu Nõukogu otsusega nr.12, 17. detsember 2012**

Alar Tamm  
MTÜ Lastekaitse Liit

Toomas Palu  
UNICEF Eesti

Sirje Grossmann – Loot  
Eesti Lastefond

Ivar Tröner  
Eesti Lastevanemate Liit

Malle Kobin  
MTÜ Kasuperede Liit

Krista Sink  
SA Dharma

Jane Snaith  
MTÜ Igale Lapsele Pere

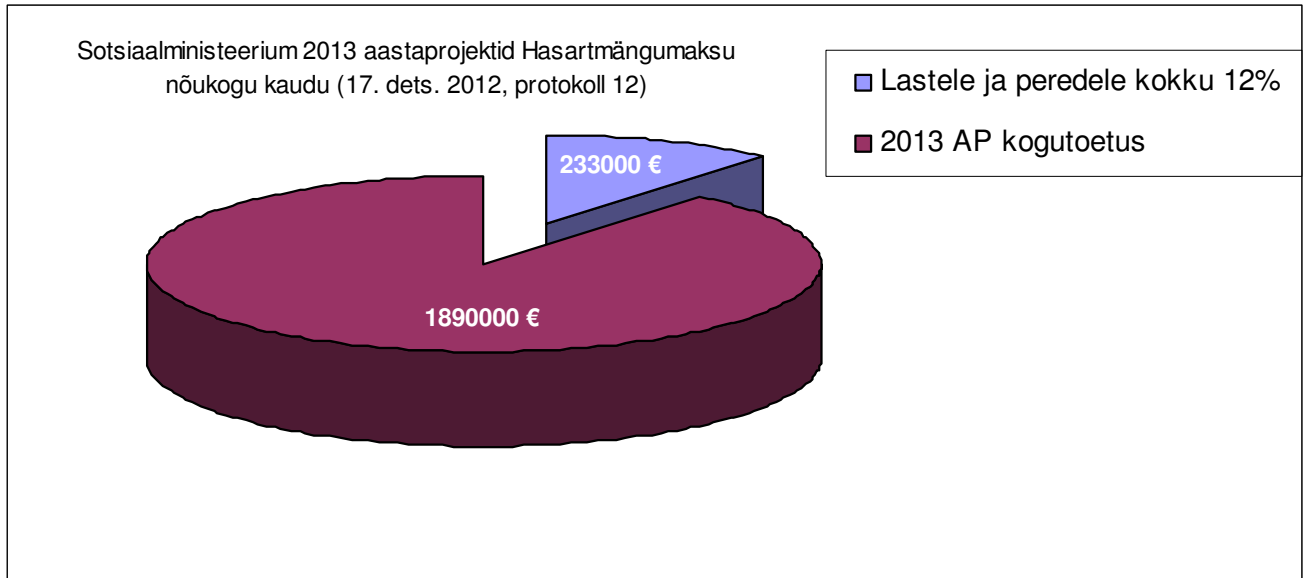
Aage Õunap  
MTÜ Eesti Lasterikaste Perede Liit

Lemme Haldre  
Tartu Laste Tugikeskus

## Lisa 1

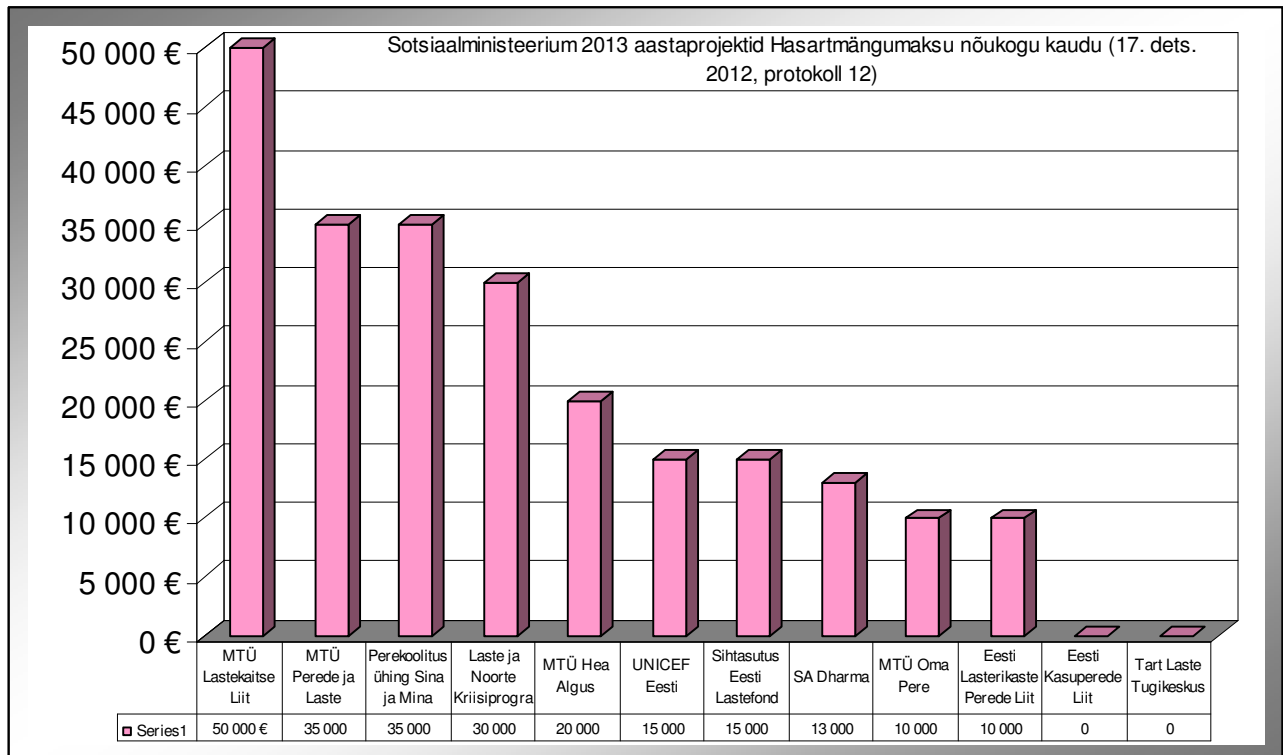
Tabel 1

Hasartmängumaksu Nõukogu toetus laste ja perede huvisid esindavatele organisatsioonidele ning aastaprojektidele (AP) Sotsiaalministeeriumi kaudu aastal 2013



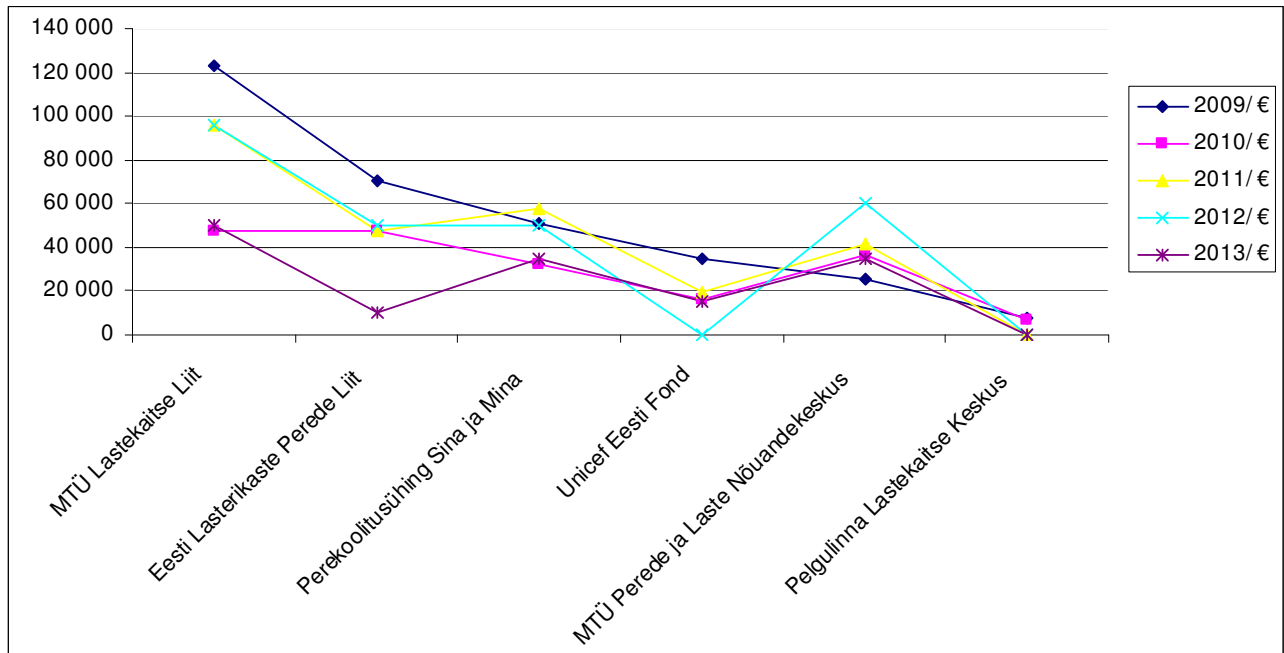
Tabel 2

Hasartmängumaksu Nõukogu teotused laste ja perede huvisid esindavate organisatsioonide AP Sotsiaalministeeriumi kaudu 2013



Tabel 3

Hasartmängumaksu Nõukogu toetused laste ja perede huvisid esindavatele organisatsioonidele ning AP Sotsiaalministeeriumi kaudu aastatel 2009-2013



Tabel 4

Hasartmängumaksu Nõukogu toetused laste ja perede huvisid esindavate organisatsioonide AP-le Sotsiaalministeeriumi kaudu aastatel 2011-2013

